

גיליון מס' 24 \ אייר התשפ"ג

פִּיסַת מְדָבָר וְהָר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים:

הנעשה במסו"ל סוסיא / **עמוד 3-4**

טבע בתנ"ך / **עמודים 5-6**

טבע בעונה / **עמודים 7-8**

מדרש שיר / **9-10-11**

מה חדש במסו"ל סוסיא?

מהנעשה במסו"ל - חודש אייר

חודש טוב ומבורך!

חודש אייר הוא חודש התקומה של עם ישראל. התפר הדק שבין יום הזיכרון ליום העצמאות מביא אתו בכל שנה מחדש את הקונפליקט הכל-כך עדין הזה, שהוא בדנ"א של כל אחד ואחד מאתנו. מביא אתו בירורים ומחשבות על מדינת ישראל והשיגיה, על מצב האחדות והמסירות ביננו.

בהפרש של שבוע

מילים: צור ארליך

בהפרש של שבוע, שני ימי זיכרון
סמוכים, כל שנה,
לטובת החישוב הכללי
כמה עולה לנו עם מדינה
וכמה עולה לנו בלי.

שנזכה לימים טובים, מאחודים מאורם של הימים המיוחדים האלו.

אז מה היה לנו?

אירועי חול המועד פסח במרכז סיור ולימוד סוסיא- אנחנו רוצים להודות לכל האנשים שהגיעו לטייל אתנו בטיולים המיוחדים שהיו!

היו לנו סיורים לאורך כל היום באתר סוסיא הקדומה, תצפית כוכבים באום דרג וביקור בחווה של יואב עציון, ביקור בברכת כרמל העתיקה בהדרכתו של אהרן פיינסילבר. שמחים לטייל אתכם ולטעום מטוב ההר!

בירכת כירמיל

אום דר'ג

מה יהיה לנו החודש?

סיור מיוחד ליום הזיכרון עם בית ספר שדה סוסיא

נסייר לאורך תוואי דרך הפטרולים' שעברה על גבול ישראל ירדן עד מלחמת ששת הימים, ובעקבות הנופלים במערכות ישראל סביב דרך זו.

התכנסות ויציאה: פילבוקס מחסום שני-ליבנה, ברחבה הסמוכה למחסום מדרום, בשעה 14:00. משטרת רוג'ום אל-מדפע, נסיעה לאורך ציר הפטרולים על הקצה הצפוני של יער יתיר, "גשר דבמבם".

סיום ופיזור: מחסום מיתר בשעה 17:00 בערך. **הסיור יתקיים ברכבים פרטיים.**

להרשמה ללא תשלום לחצו כאן.

<https://tickchak.co.il/43261>

בערב

יום העצמאות-

ערב השירה

המסורתי

בסוסיא הקדומה

בשעה 23:30.

מוזמנים!

לשאלות, בירורים והצעות טיולים, מוזמנים לבקר באתר שלנו- <https://susya.org.il>

לבירורים על אירוח- 029961148. להצעות טיולים ותוכן- 0584825001

"כָּרִיחַ שְׂדֵה" - תנ"ך במדבר ובהר

– חזון העצמות היבשות/ אמונה מסליס

"...ויאמר אלי, בן-אדם, העצמות האלה כל-בית ישראל המה; הנה אמרים, יבשו עצמותינו ואבדה תקונתנו--נגזרנו לנו. לכן הנבא ואמרת אליהם, כה-אמר א-דני י-קו-ק, הנה אני פתח את-קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם, עמי; והבאתי אתכם, אל-אדמת ישראל. וידעתם, כי-אני י-קו-ק: בפתחי את-קברותיכם, ובהעלותי אתכם מקברותיכם--עמי. ונתתי רוחי בכם וחייתם, והנחתי אתכם על-אדמתכם; וידעתם כי-אני י-קו-ק, דברתי ועשיתי--נאם- י-קו-ק. (יחזקאל פרק ל"ז, יא-יד)

בנבואת יחזקאל יש תיאור של ערמת עצמות יבשות וזקנות שתקוותם אבדה ונדמה שאין מכאן דרך חזרה ואף לא תקווה דלה. יאוש מוחלט.

אך כנגד כל הסיכויים יש התערבות אלוקית וקבריהם של העצמות נפתח והעצמות היבשות מתעוררות לחיים והופכות לבן אדם חי ונושם, אשר עולה ומגיע לארץ ישראל. ונדמה שמספיק? שהגיע אל מקום רצונו?

אך לא. הנבואה ממשיכה - "ונתתי רוחי בכם... וידעתם כי אני ה'".

בספר הכוזרי רבי יהודה הלוי, אשר נמצא בגולה, קושר את ציפיית העם לגאולה לפרק זה ביחזקאל:

"ואין אנו במדרגת המת, אבל אנחנו במדרגת החולה האנוש שהתיאשו הרופאים מרפואתו, והוא מקנה לה מדרך נס ויציאה מגדר הטבע, כמו שאמר הכתוב: "התחייה העצמות האלה".

כשרבי יהודה הלוי נמצא בגולה ומרגיש שצריך נס בשביל עלייה לארץ ישראל הוא עדיין מתנחם שמצבה של האומה עדיין לא במדרגת המת, ורואה את התקווה.

ובדורנו, שזכינו להיות במדינה גדלה ומתפתחת בכל תחום אפשרי ומעצמה של ממש, יש לנו יום, כ"ז ניסן, שבו אנו עוצרים וזוכרים. יום השואה והגבורה. טלטלה תקפה את עמנו ושישה מיליון יהודים נרצחו.

רבים נוספים שהיו בתופת וחוו את הזוועה קמו מן העפר ועלו אל ארץ הקודש, הקימו מדינה ומשפחות לתפארת. תודעת חזון העצמות היבשות נקשר בקשר הדוק עם השואה, ומשמעותו מתעצמת שבעתיים.

יעקב פיכמן כותב את השיר 'יחזקאל'

מכל חוזי עמי בעיני נפלאות.
עץ נעקר מיער המכורה,
בירכתי לחו מלאת
ושממת גולה דברך הפרה.
כה חד ניבך לי, חד לי חזונך,
כה חדו המראות שהעלית-
רקמת פלאים זה, בה תבל פרוחה,
חלום תקומה אשר בואו נבאת!

אין זאת כי אם יפרח רק לב ידאב
ובו יבשיל חזון, משל חדוה,
שיר יחיה נשמת עולם שרופה.
ואיש מול השממה כי יתמהמה
והבקעה חצה ובעותיה- פנס ישא מתחת למדיו

אך למרות הניסים הגלויים והמאבק להקים את הבית, 'הגוף שעלה לארץ', נשאלת שאלה-
האם הנבואה התגשמה במלואה?

"ונתתי רוחי בכם...וידעתם כי אני ה'"

בציפייה להתגשמות הנבואה בשלמותה ויציקתה של הרוח בתוך הבית.

טבע בעונה-

"האדמה זוכרת"- פרחים של זיכרון/אהרן פיינסילבר

ה' באייר תש"ח, בתל אביב בבית דיזנגוף מכריז דוד בן גוריון על הקמתה של מדינת ישראל. כבר חצי שנה שהמלחמה מכה בעם הצעיר שאך זה חזר ואט אט הולך ונבנה בארצו. עוד כמעט שנה נוספת ששל מלחמת תעבור על העם הזה מרגע שיכריז בן גוריון רשמית על הקמתה ועד לסיומה של המלחמה בה הוא קם ונהיה לעם. ומלחמה לא מביאה עימה רק ניצחון, היא מביאה עימה נופלים רבים, מסירות נפש רבה וכאב גדול על האובדן. והנופלים והכאב יביאו עימם את הצורך בזיכרון. לזכור את אילו שנפלו ובזכותם זוכים אנו להלך לגדול ולצמוח כאן בארצנו הקטנה עד ימינו אנו. אך כיצד נזכור? יש שיספר סיפורו של נופל, יש שייקח את ילדיו למוזיאון ויש שיקרא לילדו כשמו של נופל אותו הכיר או שמע עליו. אך יש מישהי אחת שלעולם זוכרת, שראתה וחוותה את הכל, שהרגישה היטב בנפול גיבור על אהבת עמו ומולדתו, על ההקרבה שהקריב על המסירות הרבה שהראה ועל החברות והרעות שהביאה אותו לתעצומות הנפש הגדולות הללו. "אמא אדמה" כשיצא אל הקרב דרך על הארץ, הילך בין שבילים ומרעולים בדרכו לתקוף את האויב, את הרוצה במותו וברעתו. כשיצא אל הקרב הלך להילחם על זכות קדומים השמורה לעמו-עם ישראל על אדמה זו. הלך, נלחם ועליה נפל. היא, האדמה. היא שהרגישה בהליכתו אלי קרב ובנפילתו, היא שחיבקה אותו במותו והיא שבה נטמן. והיא האדמה היקרה עליה הלכו ונטמנו אבות- היא זוכרת. בדרכה שלה זוכרת האדמה, אך לא שומרת זאת רק לעצמה, גם לנו היא כל הזמן מזכירה. בדרכה שלה זוכרת האדמה, את הדם שנשפך ואת אהבתו של גיבור שנפל שואפת היא אל קרבה, טומנת עמוק עמוק ומוציאה את העולם חיים חדשים. והמהלך בין שבילי הקרבות בתקופה זו של השנה ימצא בינות לשבילים פרחים שרק כעת זמנם לפרוח, לפרוח, לזכור ולהזכיר.

פרחים אדומים מפריחה האדמה, אדומים כדם, דמם של לוחמים שנפלו על זאת האדמה. ואתם צאו לטייל בין שבילי ישראל, צאו אל אתרי הקרבות והמלחמות, אל המקומות בהם נפלו הגיבורים.

ובינות לסלעים חפשו את הצמחים שזוכרים ומזכירים-

פרחים אדומים כדם-

- דם המכבים המוכר לכולנו כסמלו של הזיכרון ומתחיל לפרוח כעת ברחבי ארצנו.

- פרגים אדומים שאט אט מסיימים את פריחתם מפוזרים בכתמים אדומים בינות לעבים הירוקים או הדגנים המתייבשים.

- דמומית על סוגיה השונים, בין אדום חזק לבהיר פרח קטן ויפה ומינה השונים בפורחים ברחבי הארץ.

צאו אל השבילים, חפשו את הפרחים, צאו אל האדמה הזוכרת ומזכירה לנו היטב את הנפלים.

כשהיה כאש אדום
השוט החד מחרב,
צנח אביך ארצה דום,
לעת מנחה, עם ערב.
צנח ממזבחו לאט,
פניו לירושלים.
הס, ילד. הספינה על צד
כורעה, נושקת מים.
כורעת הספינה על צד,
עולה שלופת ציפורן!
על אם הדרך עץ נכרת,
נכרת ויהי לתורן...
הס, ילד. שער התהילה
לתורן יפתח.
הוא גם היום עמוד תפילה,
הוא גם היום מזבח.
על אם הדרך עץ עמד
ולא יפול אפיים.
הס, ילד. הספינה על צד
חותרה, בוקעת מים.
על אם הדרך עץ עמד
ולא יפול אפיים.
הס, ילד. הספינה על צד
חותרה, בוקעת מים

על אם הדרך

מילים: נתן אלתרמן
לחן: נעמי שמר
על אם הדרך עץ עמד.
עמד נופל אפיים.
נומה, בן. הלילה רד.
ליל סער על המים.
הס, ילד. הספינה על צד
נוטה מזעף רוח.
על אם הדרך עץ עמד,
אין ציץ ואין תפוח.
אל זה העץ אי פעם, בן,
אבי אמך הגיע.
וצל ערבית בעץ קינן
ובד הוא לא הניע.
כבש בו ראש אבי אמך,
פניו לירושלים.
נשא בבכי תפילת מנחה,
עם אלוהיו בשניים.
אל זה העץ אביך, בן,
נקשר, עקוד בחבל.
ברזל ושוט הכוהו, בן,
וחם תימר ההבל.

ב-1947.23.3 יוצאת ספינת מעפילים ושמה "מולדת", מאיטליה לעבר ארץ ישראל ועליה 1,568 מעפילים. הספינה נטתה הצידה בצורה מסוכנת בגלל ריבוי הנוסעים שעלו עליה יותר מאשר יכלה להכיל- דבר האופייני לספינות מעפילים. ליד חופי קפריסין, הספינה שלחה איתותי עזרה ומצוקה- אותם קלטו הבריטים ששלחו את כל נוסעי הספינה שיצאו מהתופת- למחנה בקפריסין. נתן אלתרמן כותב את השיר "על אם הדרך" בעקבות האירוע הזה של ספינת המעפילים, אבל גם בגלל עוד עשרות סיפורים כאלו. לאלתרמן היה חיבור לנושא והיה כותב על כך הרבה, ואפילו היה נקרא ביון הראשונים להורדת המעפילים ולכתיבה על האירועים האלו. לשלושת העוסקים בשיר- אלתרמן שכתב, נעמי שמר שהלחינה, ומבצעת השיר-חיה ארד- יונאי. אביה של נעמי שמר עסק הרבה בעליית מעפילים לארץ, ואביה של חיה עלה פעם אחת על ספינה שעגנה בחופי הארץ וגורש. רק לאחר השואה זכה לעלות לארץ ישראל בהצלחה. המוטיב החוזר כאן הוא העץ- המשול לאדם, שפה מתאר את המסע של עם ישראל לאורך ההיסטוריה ע"י סיפור אישי של משפחה אחת, ובאותה נשימה סיפור של עם.

המדברת בשיר היא כנראה סבתו (או אימו) של הנער שנמצא על הספינה, והיא מתחילה בסיפור על עץ באם הדרך, שאותו פוגש סבו ומתפלל עליו להגיע לארץ ישראל- "פניו לירושלים". אחר כך מגיע אביו של הנער, והוא, על אותו שאביו אביו התפלל קודם, נעקד והתייסר. אותו הבן שנמצא על הספינה בדרכו לארץ ישראל, רואה את תורן העץ- שהוא אותו העץ שעליו הסב כבש את פניו והתפללו והעץ שאביו עליו נעקד.

המדברת בשיר אומרת לילד כמה וכמה "הס", כמו שרה לו שיר ערש והיא מכניסה לו בדנ"א את הסיפורים על הדורות הקודמים שהיו בגלות, ועונו ונעקדו, התפללו על ירושלים וארץ הקודש. ואילו הבן מצליח לבסוף אחרי התפילות והעינויים של עמו, משפחתו, לעשות פעולה מהותית ולעשות מסע לעבר ארץ ישראל.

במוצאי יום העצמאות ב-1967 נערך פסטיבל זמר גדול. אחד מעורכי הפסטיבל פונה לנעמי שמר בבקשה לכתוב אליו שיר מיוחד.

נעמי חוזרת לכנרת, מקום הולדתה ומכרת בסיפור מיוחד על רבי עקיבא שנותן לאשתו תכשיט ירושלים של זהב. המילים האלו נצרבות לה בלב והיא חוזרת לביתה ורושמת שיר עם שלושה בתים. לא הארוך שאנחנו מכירים היום.

העורך מתרגש מאוד וכמוהו גם האנשים בפסטיבל. היחידה שלא ממש היא חברה נעמי, רבקה. היא אומרת שחסר לה בשיר את העיר בעתיקה. את לב ירושלים. זה שבאותו הזמן לא בשליטתנו. ונעמי מוסיפה את הבית הנוסף "איכה יבשו בורות המים". (יותר מאוחר כשבאים אליה בטענות שכיכר השוק לא היתה ריקה, היו בה ערבים, נעמי משווה את זה לאדם שמתגעגע לאהובתו ואמרים לו- אל תדאג היא לא נמצאת לבד.)

מעט מאוד אחרי פרוץ השיר מתחילה מלחמת ששת הימים ואיזור העיר העתיקה חוזר אלינו. נעמי שומעת את הצנחנים ליד הכותל שרים את השיר שלה ובעקבות זאת מוסיפה אליו את הבית האחרון "חזרנו אל בורות המים". השיר הזה הפך למין המנון שני שלנו. הוא מביא את האהבה הזאת לירושלים- עיר הבירה שלנו בצורה הכי חזקה. בצורת עם שחיכה אלפיים שנה לחזור למקום אחד מסויים. שהגיע סוף סוף. לא בקלות, אבל זה קרה.

יום ירושלים נחגג בחודש אייר. אייר בבבלית=זיו. חודש שיווד בו אור אחר לעולם. זה סיפור ירושלים. עיר שהיא אורו של עולם.

ירושלים של זהב

מילים ולחן: נעמי שמר

אוויר הרים צלול כיון
וריח אורנים
נישא ברוח הערביים
עם קול פעמונים.

ובתרדמת אילן ואבן
שביה בחלומה
העיר אשר בדד יושבת
ובלבה חומה

ירושלים של זהב
ושל נחושת ושל אור
הלא לכל שיריך
אני כינור
ירושלים של זהב
ושל נחושת ושל אור
הלא לכל שיריך
אני כינור

איכה יבשו בורות המים
כיכר השוק ריקה
ואין פוקד את הר הבית
בעיר העתיקה.

ובמעחת אשר בסלע
מייללות החות
ואין יורד אל ים המלח
בדרך ירחו.

אך בבואי היום לשיר לך
ולך לקשור כתרים
קטונתי מצעיר בניך
ומאחרון המשוררים.

כי שמך צורב את השפתיים
כנשיקת שרף
אם אשכחך ירושלים
אשר כולה זהב

ירושלים של זהב...

חזרנו אל בוחת המים
לשוק ולכיכר
שופר קורא בהר הבית
בעיר העתיקה.

ובמעחת אשר בסלע
אלפי שמשות זורחות
נשוב נד אל ים המלח
בדרך ירחו.

ירושלים של זהב...

השיר פרי גנך נכתב בעקבות מותו של חן ברוד. קצין גבעתי שנפל בלבנון כשהיה בן 22.

השיר נכתב כמה שנים אחרי מותו ע"י יוני רועה, חברו מהיסודי. הכותב מספר שפגש במקרה באחד הימים את עליזה, אמו של חן, ולא הצליח לזהות אותה. הוא הזדעזע מהעצב שבפניה ובאותו היום ישב וכתב והלחין את פרי גנך. הוא כותב על הגעגוע, על הבדידות, על הצפייה והתפילה שהוא עוד ישוב פתאום.

עליזה מספרת שבהתחלה היא לא ידעה שהשיר נכתב עליה אבל הוא ריגש אותה מאוד. היא שמעה אותו ללא הפסקה ולמרות שלא ידעה את ההקשר היא הבינה בדיוק את המילים, את האמא שיושבת ומחכה לבנה. וביום שבו דיברה עם יוני והוא סיפר לה שהשיר הזה הוא שלה, משהו בפנים השתנה. הדמעות לא הפסיקו לזרום במשך כמה ימים אבל ביחד איתם - כוחות חדשים מילאו אותה.

אבל גם עליזה יודעת שהשיר אולי נכתב עליה אבל הוא מדבר על הרבה יותר. על כל אלו שיושבים ומחכים. שמתגעגעים ומצפים למה שהיה בעבר וכנראה לא יחזור. אולי מדובר בכולנו. ברגעים שבהם הייאוש מגיע וצריך לאסוף משום מקום כוחות חדשים להתמודד אתו. ובאותם רגעים, עם כל הקושי, אפשר להיזכר שבעם שלנו, היום שאחרי יום הזיכרון הוא יום העצמאות. שמחר יביא אתו אור של התחדשות וחופש.

פרי גנך

מילים ולחן: יוני רועה

ליל כוכבים הסהר עלה
את שם יושבת בוהה באפלה
שעה חולפת יום ושנה
ואת עדיין לו מחכה
שעה חולפת יום ושנה
עורך אובדת שבויה באמונה.

את פרי גנך את תבקשי
מי לך יאמר ומי לך ישיב
מר כאבך רודפים הימים
נותרת לבדך רוצה להאמין
שהנה קרבה אותה השעה
שבה הבטיח לשוב בחזרה.
שהנה קרבה אותה השעה
שבה הבטיח לשוב בחזרה.

בדומיה עוטפת התוגה
ובליבך נותרה המשאלה
שעה חולפת יום ושנה
ואת עדיין לו מחכה
שעה חולפת יום ושנה
עורך זוכרת ולא מאמינה.

את פרי גנך את תבקשי...

את פרי גנך את תבקשי
מי לך יאמר ומי לך ישיב
מר כאבך רודפים הימים
נותרת לבדך רוצה להאמין
שהנה קרבה אותה השעה
שבה הבטיח לשוב בחזרה,
שהנה קרבה אותה השעה
שבה הבטיח לשוב ולא שב

שיר להתיישבות

אברהם הרצפלד היה מאנשי הציבור הבולטים שהיו פעילים בהקמת נקודות התיישבותיות ברחבי הארץ. עוד לפני קום המדינה טקס עלייה לקרקע של יישוב חדש, וכדבר שהפך למסורת סיים כל טקס כשפצח בקול ניחר בשיר "שורו, הביטו וראו", דבר שהפכו לדמות ציורית ולאגדה עוד בחייו. השיר כה נקשר בשמו עד כי היו שסברו שהוא מחברו. כשנשאל מאין השיר, היה משיב "מפי העם"

(גם אבי ז"ל אברהם חסיד שהיה ממקימי בני דרום ליד אשדוד זכר את הרצפלד מגיע ושר את השיר ובעקבותיו הפך השיר לשיר המשפחה)

אולם מי באמת כתב את השיר? היה זה חלוץ בשם זלמן חן שעבד בשמרה בשרון ושמע על הקמת הישוב הראשון מבין ישובי חומה ומגדל שבן לילה הוקם בעמק בית שאן הוא נרגש מהידיעה המסעירה וכתב בו במקום, בהינף קולמוסו, לחן ומילים: "שורו הביטו וראו, מה גדול היום הזה..." וכן הלאה. הישוב עלה ופרח, אך השיר הלך ונשכח

זמן לא רב אחר-כך נקרתה לו הזדמנות כאשר השתתף בכנס לוחמי ההגנה בתל אביב. באחת ההפסקות, כשהתכנסו כמה מהמשתתפים, קם ונעמד ולהפתעת המסובים, לימד אותם את שירו. לאחר מספר חודשים קם ישוב נוסף בעמק "בית יוסף" זלמן חן נוסע להשתתף בטקס העליה לקרקע

החל הטקס, ובמהלכו עלה לנאום אחד המוכרים שבפעילי ומנהיגי תנועת העבודה, אברהם הרצפלד. לסיום דבריו, כיאה למעמד, הזמין את הקהל הרב לשיר איתו שיר עברי חדש ומלהיב. ובאמצע, בין ההמונים, יושב ואינו יודע את נפשו מתדהמה, זלמן חן, שומע לפתע את הרצפלד שר... "שורו הביטו וראו".

הקהל סער ורגש, השיר אכן הדליק שלהבת, ומן הטקס הוא לקחו כולם את השיר והעבירוהו הלאה. גם הרצפלד לא חדל לשיר אותו עד יומו האחרון ובעצם גם הוא לא ידע מי כתב את השיר. יש שירוים ואף ספרים מאותה התקופה בהם כתוב "מאת, אברהם הרצפלד".

אז איך הגיע השיר להרצפלד? מסתבר שגם הרצפלד נסע לטקס הקמת בית יוסף, ברכת העמק. עדים תיארו כיצד עבר בין הקרונות ושאל (ביידיש!) את הנוסעים אם יש למישהו שיר חדש שיוכל לשיר בטקס. "מי שהציל אותו - - היה נתנאל שחור שלימד אותו בו במקום את השיר שהיה במהרה ללהיט ציוני לווהט/

והיום - שנות דור מאז נכתב השיר, תלמידים מהתוכנית החינוכית-חקלאית "רגבים בעמק" חידשו את שיר התיישבות הישן "שורו הביטו וראו" שהפך להמנון הלא רשמי שלהם. התוכנית החינוכית-חקלאית "רגבים בעמק" מבית עמותת רוח הגולן פועלת לחיבור הנוער לאדמה ולעבודת האדמה תוך דגש על פיתוח אחריות בתחומי החיים ובניין האישיות מתוך עמל בעבודת המידות, בעבודת האדמה ובלימודים

ומי היה אברהם הרצפלד?

נולד באוקראינה - עלה לארץ ב - 1914. מראשי תנועת העבודה ומאנשי המופת של העליה השניה, עבד כפועל חלקאי בפתח תקוה ובסוף המלחמה עשה למען אסירי "ניל" והישוב בכלל, שנאסרו בידי התורכים. היה ממקימי אחדות ה"עבודה" והסתדרות העובדים הכללית. ובתוקף תפקידו עמד במרכז העשייה ההתיישבותית והקמתן של נקודות חדשות בכל רחבי הארץ. ופעל להקצאת תקציבים ומשאבים לפעולת התיישבות, בתפקידו זה נודע בכינוי 'אבי התיישבות', ונהג להיות נוכח באופן אישי בכל טקס עלייה ביניהם תל עמל, טירת צבי, חניתה, ודאג ל"א הנקודות שעלו בנגב. לאחר קום המדינה, כיהן כחבר כנסת במשך 18 שנה והמשיך לדאוג וללוות את מפעל התיישבות האיחזיונות נח"ל בכל מרחבי הארץ ולאחר מלחמת ששת הימים קרא להתיישבות בכל חלקי הארץ ששוררו במלחמה.

אברהם לאורך כל חייו האמין כי רק התיישבות ופיתוח קרקעות הם התשובה הציונית לפרעות ולהתקפות עלינו.

בב' אלול תשל"ג (30.8.73) נדם "לב השדה" אוהב הארץ ומיישבה.

שורו, הביטו וראו
מה גדול היום הזה, היום הזה!

אש יוקדת בְּחֶזֶה
והמחרשה
שוב פולחת בשְׂדֵה.

את, מכוש, טוריה וקלשון
התלפדו בְּסֶעֱרָה,
ונדליקה שוב,
שוב את האדמה,
בְּשִׁלְהֶבֶת יִרְקָה.

עורו, העפילו, עלו
מה מורא ומה רֶעֱב, ומה
רֶעֱב?

לא נחת ולא ניעף
עד שִׁזְזוּבוּ שׁוּב
דְּבֶשׁ מְסֹלֵעַ וְחֶלֶב.

יד, מכוש, טוריה וקלשון
התלפדו בְּסֶעֱרָה,
ונדליקה שוב,
שוב את האדמה,
בְּשִׁלְהֶבֶת יִרְקָה

